

Asia: VN/2588/2024

Lausuntopyyntö: Arviomuistio kansallisen julkisten hankintojen tietovarannon perustamisesta ja ostolaskutietojen julkaisemisesta

Yleistä

Ovatko arviomuistion nykytilan kuvausta koskevat osiot oikeansuuntaisia ja riittävän kattavia? Olisiko nykytilan kuvausta syytä täydentää joillain näkökulmilla tai tarpeellisilla tiedoilla?

Arviomuistio antaa kattavan kuvan hankinnoista nykyään kertyvistä tiedoista. Raportti arvioi oikein nykytilannetta toteamalla, että vaikka julkisista hankinnoista muodostuu runsaasti tietoa, ovat tiedot hajallaan eri järjestelmissä eivätkä muodosta yhtenäistä ja helposti hyödynnettävää kokonaisuutta. Raportti kuvaa hyvin ongelmia mitkä liittyvät siihen, ettei eri hankinnan vaiheiden tietoja voi yhdistää toisiinsa. Raportissa on myös kuvattu hyvin, miten eri vaiheissa kertyy tyypillisesti puutteellista tietoa. Esimerkiksi tarjousten vertailuissa käytetyt laatupisteytyksen kriteerit ja painot eivät tyypillisesti näy aineistoissa rakenteellisessa muodossa.

Ovatko arviomuistioissa esitetyt toimenpiteet vaikutuksineen oikeansuuntaisia? Olisiko toimenpiteitä syytä täydentää joillakin näkökulmilla jatkovalmistelussa?

Arviomuistiossa esitetyt toimenpiteet ovat erittäin tervetulleita, huolellisesti pohdittuja ja hyvin perusteltuja.

Hankintatietovarannon soveltamisala ja säädösympäristö

Onko hankintatietovarannon perustamisen ja ylläpidon edellyttämät sääntelytarpeet tunnistettu kattavasti?

Arviomuistiossa tunnistetaan hyvin sääntelytarpeet. On hyvä, että tietojen toimittamisesta tehdään laki. Olen kuitenkin huolissani tästä kirjauksesta: ”suositellut hankintatoimen tietojen säilytysajaksi 10 vuotta”. Tietovarannon tiedot tulisi säilyttää tutkimuskäyttöön ikuisesti. Avoimesta tietokannasta ne voi toki poistaa. Aineiston voisi siirtää esimerkiksi Tilastokeskukseen arkistoitavaksi ja niihin tulisi pääsy tutkimuskäyttöön Tilastokeskuksen normaalin aineiston hakemisprosessin kautta.

Onko sellaisia hankintayksiköjä tai hankintoja, jotka erityisesti tulisi rajata tulevan hankintatietovarantoa koskevan sääntelyn ulkopuolelle tai toisaalta sisällyttää siihen?

Voi olla perusteltua, että turvallisuusviranomaiset rajataan sääntelyn ulkopuolelle.

Sisältävätkö hankintayksiköiden ostolaskutiedot henkilötietoja siinä määrin, että niiden käsittely saattaisi aiheuttaa EU:n yleisessä tietosuojasetuksessa tarkoitetun korkean riskin? Jos kyllä, yksilöi, millaisia henkilötietoja tai erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia henkilötietoja hankintadata voi sisältää.

Avoimeen tietokantaan voi tarvittaessa laittaa henkilötietoja pseudonymisoituna.

Mille organisaatioille tulisi säätää oikeus saada omien tehtäviensä kannalta välttämättömät tiedot hankintatietovarannosta salassapitosäännösten estämättä?

Tilastokeskus, VTV ja KKV.

Hankintatietovarannon tietosisällöt

Puuttuuko hankintatietovarantoon kerättävien tietojen listauksesta joitakin olennaisia tietosisältöjä?

Markkinaoikeudet tiedot olisi hyvä yhdistää myös mikäli hankinta joutuu oikeusprosessiin. Vähintään tieto siitä joutuiko hankinta oikeuteen vai ei.

Puuttuuko toimenpiteistä jokin tietosisältöjä ja niiden hyödynnettävyyttä parantava toimenpide?

Toimenpiteitä on mainittu kattavasti.

Seurataanko hankintayksikösi hankintasopimusten käyttöä sopimuskauden aikana sopimusjärjestelmän avulla tai muutoin? Onko sopimustietojen keräämiselle esitettävä alustava siirtymäaika riittävä?

En vastaa hankintayksikön näkökulmasta.

Näettekö estettä kerätä rakenteisena datana tarjousten vertailuperusteita ja vertailuhintoja/laatupisteitä koskevia tietoja?

Tähän ei pitäisi olla estettä, koska nämä tulee kuitenkin dokumentoida tarjouspyyntöä laadittaessa ja tarjouksia vertailtaessa.

Tukiainen Janne
Turun yliopiston kauppakorkeakoulu - Taloustieteen laitos